

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПНУ Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Національний університет
«Львівська політехніка»
Інститут права, психології та інноваційної освіти,
кафедра педагогіки та інноваційної освіти
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ
ПРОСТОРІ**

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

5 листопада 2021 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)

А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі : збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 5 листопада 2021 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.І.Бондар (гол.ред.) та ін. – Мукачєво : МДУ, 2021. – 502 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол №4 від «18» листопада 2021 р.)**

Рецензенти:

Фізеші О.Й. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Атрощенко Т.О. – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

У збірнику вміщено тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Бондар Т.І. – д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

Добош Олена Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фендик Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Томашевська Мирослава Олегівна – доктор філософії, асистент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

Черепаня Марія Тарасівна – доктор філософії, асистент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

РОЗДІЛ 6

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

- Христина Барна, Світлана Кадар* 316
ОСВІТНІ МОТИВИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА
- Христина Барна, Еріка Рагель* 320
ЗМІСТ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ У
ПРОГРАМІ “УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ”
- Магдалина Барчій, Ольга Воронова* 323
ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ
- Олена Бобирєва* 326
ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ: ДО СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ
- Вовчок Вікторія, Чекан Оксана* 330
РОЗВИТОК ЗВ’ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ
- Мар`яна Голик, Олена Добош* 333
СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
- Олена Гомович* 336
ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
- Вікторія Іванова, Алла Вереш* 340
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ТВОРЧОГО
МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
- Оксана Кас'яненко, Христина Шот* 344
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ
КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
- Діана Керестеші, Олена Пинзеник* 348
ПОНЯТТЯ ПРО СИСТЕМУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
- Катерина Михайлова, Діана Метенько* 353
СПІЛКУВАННЯ ЯК ОСНОВА НАЛАГОДЖЕННЯ ДІЛОВОЇ СПІВПРАЦІ З
ПАРТНЕРАМИ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ
- Оксана Попович, Надія Логай* 358
ЗНАЧЕННЯ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВИХ ІГОР У ФОРМУВАННІ
МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
- Аліна Русин, Олена Добош* 361
РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МОЛОДИХ ПЕДАГОГІВ-ВИХОВАТЕЛІВ
ЗДО

єдиних вимог до мовленнєвого спілкування з малюком усіх близьких дорослих, організація спеціальних ігор та вправ, поступове ускладнення мовленнєвого спілкування. Також доцільно використовувати для спілкування з малюком усіх звичних режимних моментів (одягання, прогулянки, годування, підготовка до сну тощо). Результат розвитку мови залежить від багатьох причин, але насамперед – від соціального середовища, що забезпечує дитині мовленнєве спілкування.

Список використаних джерел

1. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / За ред. А.М.Богуш. – К.: Вища шк., 2007. – 542 с.
2. Богуш А.М., Шиліна Н.Є. Мовленнєва готовність старших дошкільників до навчання у школі. – Одеса: ПНЦ АПН України, 2003. – 335 с.
3. Калмикова Л.О. Сучасні проблеми наступності й перспективності та шляхи їх упровадження. – Зб.: Дитинство: наступність і перспективність. – Переяслав-Хмельницький, 2000. – С. 10-15.
4. Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника / Т. О. Піроженко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 152 с.

УДК 373.2.011.3-051:[001.895:159.923.2]

Олена Бобирєва,
спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
треть (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Мукачівський державний університет

ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ДО СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ

Нові вимоги, які ставить перед дошкільною освітою глобалізоване суспільство, спонукають до пошуку таких форм роботи вихователя, які б забезпечували його інноваційний розвиток, що сприяє професійному зростанню, робить його конкурентоспроможним. Вихователь-новатор, рівень його професійної компетентності, відповідні особистісні якості безпосередньо беруть участь у створенні іміджу закладу дошкільної освіти (далі ЗДО), його рейтингу.

Для ефективного здійснення інноваційної діяльності вихователю ЗДО необхідні специфічні знання у сфері виховання та навчання дітей дошкільного

віку, охорони та зміцнення їх психічного і фізичного здоров'я, розвитку індивідуальних здібностей, соціалізації та ін. Інноваційна спрямованість його професійної діяльності передбачає включення в діяльність із створення, засвоєння та використання педагогічних інновацій у практичну діяльність, створення у ЗДО певного інноваційного середовища й системи взаємодії з соціумом. Отже, сучасний вихователь, як зазначає О. Кононко, – це передовсім педагог-новатор, який відчуває нові життєві тенденції, тримає руку на пульсі часу, добре орієнтується у пріоритетах сучасності, спрямований на майбутнє, творчо ставиться до своєї професійної діяльності [7]. Тобто, фахівець, якому притаманна інноваційність. Для нашого дослідження важливою є думка І. Дичківської, яка трактує інноваційність не тільки як налаштованість на сприйняття, продукування і застосування нового, а насамперед як відкритість. Авторка вважає, що стосовно особистісного чинника педагогічної діяльності це означає: 1) відкритість вихователя до діалогічної взаємодії з вихованцями, яка передбачає рівність психологічних позицій обох сторін; 2) відкритість культурі й суспільству, яка виявляється у прагненні педагога змінити дійсність, дослідити проблеми та обрати оптимальні способи їх розв'язання; 3) відкритість свого «Я», власного внутрішнього світу, тобто організація такого педагогічного середовища, яке сприяло б формуванню і розвитку образу «Я» [2]. Відповідно до вищезазначеного, сучасний вихователь ЗДО повинен бути новатором, професіоналом, який відзначається сформованою відповідним чином інноваційною культурою. З метою дослідження феномену інноваційної культури вихователя ЗДО розкриємо зміст понять «інновація» та «культура».

«Інновація» розглядається науковцями як процес освоєння нововведення (нового засобу, методу, методики, технології, програми тощо). Інновація характеризує пошук, запровадження в освітній процес і творче переосмислення ідеальних методик і програм [5].

Інновації в освіті, згідно з визначенням В. Кошель, Н. Юрченко, – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких

підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно нового стану. Інновація освіти – цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог [3]. Стосовно дошкільної освіти, педагогічні інновації, як відомо, можуть змінювати педагогічний процес, удосконалювати його. Перетворення сьогодні набувають системного характеру: створено нові типи, види та профілі закладів дошкільної освіти, нові освітні програми, в яких акцент зроблено на варіативності та індивідуалізації педагогічного процесу. Відповідно, виокремлено загальні тенденції у здійсненні інноваційної діяльності: вимога гуманізації освітнього процесу; високий рівень якості освіти; конкурентні відносини між освітніми установами; орієнтація на потреби дітей та батьків; максимальне використання потенціалу освітян; орієнтація на культурно-моральні цінності та ін.

В Українському педагогічному словнику поняття «культура» (від лат. *cultura* - виховання, освіта, розвиток) визначається як сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображають історично досягнутий рівень розвитку суспільства й людини і втілюються в результатах продуктивної діяльності. У вужчому розумінні культура - це сфера духовного життя суспільства, що охоплює насамперед систему виховання, освіти, духовної творчості (особливо мистецької), а також установи й організації, що забезпечують їхнє функціонування (школи, ЗВО, клуби, музеї, театри, творчі спілки, товариства тощо). Водночас під культурою розуміють рівень освіченості, вихованості людей, а також рівень оволодіння якоюсь галуззю знань або діяльності [1, с.182].

Отже, аналіз філософської, педагогічної, психологічної та соціологічної літератури показав, що однією з ключових детермінант розвитку інноваційної культури є освіта, оскільки вона здатна забезпечувати обґрунтований вибір завдань, методів і механізмів формування інноваційної культури особистості, емпіричний аналіз її складових, їх стану та взаємодії. До складу інноваційної

культури як системи входять: новатор - творець інноваційної культури, який, в свою чергу, створений нею; основний продукт педагогічної діяльності – педагогічне явище; система засобів, завдяки яким здійснюється педагогічна діяльність новатора.

Інноваційну культуру вихователя трактуємо як сукупність взаємопов'язаних, взаємозумовлених і взаємодоповнюючих компонентів, що забезпечують високий рівень готовності до прийняття та реалізації інновацій у процесі професійної педагогічної діяльності у ЗДО. Інноваційна культура, на наш погляд, є способом і продуктом інноваційно-педагогічної діяльності вихователя ЗДО, тобто, це те, що він створює, як він це створює і реалізує у своїй свідомо спрямованій, педагогічній діяльності, що постійно удосконалюється. В інноваційній культурі відбуваються реальні зв'язки різних форм активності новатора. Відповідно, інноваційну культуру вихователя ЗДО вважаємо першочерговим фактором, що зумовлює ефективність інноваційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 375 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. Київ. Академвидав. 2004. 352 с.
3. Кошель В. М., Юрченко Н. В. Використання інноваційних технологій для самовдосконалення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в професійній діяльності: посібник 2-ге видання, доопрацьований та доповнений для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» викладачів закладів вищої освіти та вихователів дітей дошкільного віку. Чернігів: ТОВ «Чернігівська картонажно-поліграфічна фабрика», 2019.150 с.
4. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» [Кононко О.Л., Плохій З.П., Гончаренко А.М. та ін.]; За ред. О.Л. Кононко. Київ : Світич, 2009.
5. Шахіна І.Ю., Садова Д.В. Інноваційні педагогічні технології в дошкільній освіті: переваги та особливості використання. Режим доступу: <https://ped-journal.cdu.edu.ua/article/view/236-240>